

Bi+ Inclusieve Taalwijzer

Taal over lhbt+ en bi+ kan onbedoeld uitsluitend, ouderwets of stereotype bevestigend zijn. Deze Bi+ Inclusieve Taalwijzer is bedoeld voor organisaties, professionals, vrijwilligers en andere geïnteresseerden die zich bezighouden met lhbt+ emancipatie of diversiteit en inclusie. Ook voor journalisten en influencers die schrijven en spreken over sekse, gender en seksuele diversiteit is bi+ inclusieve taal belangrijk.

Aan bod komen:

- termen over bi+ en bisexualiteit
- taal die niet uitgaat van de monoseksuele norm
- bi+ inclusieve taal over lhbt+ personen en gemeenschappen
- juist gebruik van seksuele identiteitslabels
- taal met een inclusieve visie op diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid

Meer weten over bi+?

- Lees in de [Bi+ Factsheet](#) de belangrijkste feiten uit onderzoek over bi+
- Lees de [Tien tips over bi+ inclusie](#) voor lhbt+ professionals en vrijwilligers
- Doe de [Bi+ Zelfscan](#) voor organisaties en lees het bijbehorende 5 puntenplan met checklist
- Meld je [hier](#) aan voor de Bi+ Nederland Nieuwsbrief over nieuwe publicaties en activiteiten
- Kijk op de [website van Bi+ Nederland](#) of neem contact op via info@biplus.nl

bi+nederland

Wat is bi+?

Ongeveer 1 miljoen mensen in Nederland hebben een bi+ oriëntatie. Onder bi+ verstaan we alle mensen met een seksuele oriëntatie gericht op meer dan één gender. Bi+ is een paraplu-term voor alle mensen die niet monoseksueel, dat wil zeggen op één gender gericht, zijn. Bij bi+ wordt gender als spectrum beschouwd, wat meer omvat dan alleen mannen en vrouwen.

Er is veel diversiteit in hoe bi+ mensen seksuele aantrekkings en romantische aantrekkings kunnen ervaren, met wie ze seks en relaties hebben en hoe ze een relatie willen vormgeven. De aanduiding bi+ is voor veel mensen die onder de paraplu vallen geen label of een identificatie. Iemand kan onder de bi+ paraplu vallen omdat deze persoon op

mensen van meer dan één gender valt en zichzelf bi, pan, queer of seksueel fluïde noemt of geen label gebruikt. Sommige mensen met een bi+ oriëntatie noemen zich hetero, homo of lesbisch omdat ze naar zichzelf of anderen niet open durven, kunnen of willen zijn. Of ze zijn al jarenlang samen met dezelfde partner en identificeren zich daarom meer als homo/lesbisch of heteroseksueel. Bi+ is dus breder en inclusiever dan de term biseksualiteit. Onder de paraplu bi+ vallen alle niet-monoseksuele oriëntaties en identiteiten. Iemand's gevoelens, gedrag en seksuele identiteit hoeven niet samen te hangen. Voor veel bi+ mensen geldt dat hun ervaringen op deze drie dimensies bovendien in de tijd kunnen veranderen.

Beschrijving van enkele labels

bi of biseksueel	mensen die op meer dan één gender vallen of specifiek op mannen en vrouwen vallen
pan of panseksueel	mensen die op mensen vallen, ongeacht gender of geslacht
seksueel fluïde	mensen van wie de seksuele oriëntatie kan variëren in de tijd en voor wie deze veranderingen een vaststaand gegeven zijn
queer	mensen die zich niet kunnen vinden in de gebruikelijke, vaststaande (binaire) kaders en hokjes voor gender en seksuele identiteit, of deze afwijzen

Toelichting: hoe mensen deze labels voor zichzelf beschrijven kan verschillen van deze algemene omschrijving.

Bi+ en bisexualiteit

Over bi+ en bisexualiteit zijn meerdere schrijfwijzen in omloop. In de linkerkant van deze tabel staan enkele onjuiste benamingen en spellingen rondom bi+ en bisexualiteit, met in de rechterkolom de correcte taal en formulering.

✘ Niet	✔ Wel
bi-seksualiteit	bisexualiteit. Homoseksualiteit wordt ook niet met een streepje geschreven.
biplus	bi+. Uitzondering is het gebruik van 'plus' in website namen.
bisexualiteit+	Het is bi+ of bisexualiteit, maar niet een combinatie van de twee termen.
bi+-gemeenschappen, bi+-jongeren	bi+ gemeenschappen, bi+ jongeren zonder '-' en met een spatie. Na de '+' schrijven we geen '-' ondanks dat dit taaltechnisch de conventie is.
bi+ en bisexualiteit door elkaar gebruiken	Het zijn geen synoniemen van elkaar. Bi+ omvat iedereen met een seksuele oriëntatie gericht op meer dan één gender. Bi+ is dus een bredere en inclusievere term dan bisexualiteit.
bisexualen, bi+'ers, bi+ers	bi+ mensen. Iemands seksuele oriëntatie is een eigenschap en geen 'soortnaam'. Niet iedereen ervaart het als een identiteit. Gebruik het als bijvoeglijk naamwoord, niet als zelfstandig naamwoord. Wel is het belangrijk om individuele mensen te volgen in hoe zij genoemd willen worden. Als iemand zichzelf een bi+'er of een bisexueel noemt, volg je die persoon daarin. Maar in het spreken over groepen is het beter die zelfstandige naamwoorden te vermijden.
Bi+, Bi	bi+ en bi worden net als bisexueel met een kleine letter geschreven, met uitzondering van de organisatiename Bi+ Nederland of aan het begin van een zin.
BI+ Nederland	Bi+ Nederland, met een kleine i. Bi+ is geen afkorting en daarom is de i met een kleine letter.
Bi+ (als het over de organisatie gaat)	Bi+ Nederland, of bij weinig tekstruimte Bi+ NL

Monoseksuele norm

Bi+ mensen ervaren veel last van de monoseksuele norm, de verwachting dat iedereen op slechts één gender valt. Deze norm werkt onderdrukkend en miskent bi+ personen. De monoseksuele norm plaatst mensen vaak in binaire hokjes, zowel op het gebied van seksuele identiteit als van gender. In onze samenleving heerst deze monoseksuele norm sterk, want er wordt vaak vanuit gegaan dat mensen hetero en anders lesbisch of homo zijn. Seksuele oriëntaties die buiten de monoseksuele norm vallen, zoals bi+, worden dan niet als volwaardig, serieus en stabiel gezien. Bi+ mensen krijgen op allerlei manieren te maken met de monoseksuele norm, waaronder onzichtbaarheid, vooroordelen en stereotypen, vervelend gedrag van anderen en het internaliseren van negatieve opvattingen over bi+. Ook binnen lhbt+ (lesbisch, homo, bi+, transgender, intersekse en alle andere seksuele en genderminderheden)¹ gemeenschappen komt dit nog geregeld voor. Net zoals er sprake kan zijn van heteronormatieve taal, kan er ook sprake zijn van mononormatieve taal. Mononormatieve vragen en formuleringen sluiten bi+ mensen en oriëntaties uit.

Bij een vraag als 'Wat of wie is je partner?' worden allerlei veronderstellingen gedaan, waarna mensen moeten inschatten wat de vraagsteller precies bedoelt en hoe open-minded de vraagsteller is. Mogelijke veronderstellingen zijn:

- dat iemand een partner heeft (de norm van een relatie hebben)
- dat iemand één partner heeft (de norm van monogaam zijn)
- wie telt als partner en versta je daar allebei hetzelfde onder? Tellen scharrels, kwarrels, friends with benefits, et cetera?

Hierdoor komen mensen – en niet alleen bi+ mensen – onbedoeld voor het dilemma te staan om een eerlijk of een verwacht antwoord te geven.

Advies

- Wanneer wordt gesproken over heteronormativiteit, ofwel de norm van heteroseksualiteit, vraag je dan af of mononormativiteit ook relevant is.
- Vraag waar mogelijk, en dat is bijna altijd, gendervrij naar relatiepartners.

✘ Niet	✔ Wel
'of je nou homo of hetero bent'	Ongeacht je seksuele oriëntatie, ongeacht op wie je valt/van wie je houdt/tot wie je je aangetrokken voelt
hetero- en homoseksualiteit	hetero, homo en bi+; seksuele diversiteit.
In de opvoeding of in seksuele vorming (op school) zeggen dat je op een jongen of een meisje kunt vallen.	Dit is om meerdere redenen niet volledig. Mensen kunnen ook op mannen én vrouwen vallen, of op meer dan alleen mannen en vrouwen. Sommige mensen vallen op niemand en zijn aromantisch en/of asexueel.
Vriend/vriendin of man/vrouw	Partner/relatie, partner(s)/relatie(s)
Val je op vrouwen of op mannen?	Dit is binair en monoseksueel. Op wie kun je vallen? Tot wie voel je je aangetrokken? Waar val je op?
Wat voor partner heb je?	Let op in welke contexten deze vraag gepast en/of relevant is. Het is bijvoorbeeld wel relevant in sommige onderzoeken en hulpverleningssituaties. Houdt er rekening mee dat deze vraag lastig te beantwoorden kan zijn voor onder andere bi+ mensen (zie de tekst boven deze tabel).

¹ De '+' in lhbt+ refereert niet aan bi+, maar aan alle andere seksuele en genderminderheden.

Lhbt+ personen en gemeenschappen

Door homoseksualiteit gelijk te stellen aan lhbt+ of aan alle seksuele en gender 'minderheidsgroepen' wordt bi+ feitelijk niet erkend als aparte en valide seksuele oriëntatie. Bi+ wordt dan niet serieus genomen en onzichtbaar gemaakt en gehouden. Dit wordt bi+ erasure (uitwissen) genoemd. Bi+ mensen hebben unieke ervaringen en gevoelens die niet gelijkgesteld kunnen worden aan de ervaringen en gevoelens van bijvoorbeeld homo en lesbische mensen.

In lhbt+ gemeenschappen vinden bi+ mensen niet altijd aansluiting. Het uitwissen van niet-monoseksuele oriëntaties vindt namelijk ook daar

regelmatig plaats, bijvoorbeeld door bi+ gerelateerde vooroordelen of het 'niet genoeg' lhbt+ vinden van bi+ personen.

Advies

- Erken bi+ als een aparte en valide seksuele oriëntatie in lhbt+ gemeenschappen.
- Gebruik lhbt+ en homoseksualiteit niet door elkaar. Spreek over de groepen waar het inhoudelijk daadwerkelijk over gaat.
- Blijf gender, sekse en seksuele diversiteiten ook noemen en schrijf de letters uit voor de groepen waar ze voor staan.

✘ Niet	✔ Wel
homo emancipatie	lhbt+ emancipatie
Gay pride	Pride
roze of pink	regenboog. Roze of pink wordt soms geassocieerd met alleen homo mannen. Regenboog spreekt meer mensen aan die onder lhbt+ vallen.
de lhbt+ gemeenschap/community	lhbt+ gemeenschappen/communities. Om erkenning te geven aan de verschillende groepen onder de lhbt+ paraplu, gebruik gemeenschappen/communities (het is niet één gemeenschap).
lhbt+'s of lhbt+'ers	lhbt+ mensen. Iemand's seksuele oriëntatie, genderidentiteit en geslachtskenmerken zijn eigenschappen van iemand en geen 'soortnaam'. Niet iedereen ervaart het als een identiteit. Gebruik het als bijvoeglijk naamwoord, niet als zelfstandig naamwoord.
lhb (lesbisch, homo, bi)	Dit is niet inclusief voor iedereen onder de bi+ paraplu die zich niet in het label bi herkent. Beter overkoepelende term voor iedereen die niet hetero is, is lhb+.
lhbt (lesbisch, homo en transgender)	Er wordt vaak een letter vergeten in de uitleg. De huidige algemeen geldende afkorting is lhbt+, die staat voor lesbisch, homo, biseksueel, transgender, intersekse en alle andere seksuele en genderminderheden. Tegenwoordig wordt de 'b' in de afkorting steeds vaker omschreven als bi+ in plaats van biseksueel om meer inclusief te zijn.
lhbt, lhbt+ of seksuele diversiteit zeggen terwijl het in de praktijk alleen over homoseksualiteit gaat. Bijvoorbeeld "lhbt+ emancipatie ... acceptatie van homoseksualiteit"	Als iets alleen over homoseksualiteit gaat dan is het beter om dit duidelijk zo te benoemen. Spreek alleen over lhbt, lhbt, lhbt+ en seksuele diversiteit als daadwerkelijk alle groepen hierin naar voren komen.
IDAHO (International Day Against Homophobia and Transphobia)	'17 mei', de dag tegen lhbt-fobie (voorheen bekend als IDAHOBIT)

Labels

Het plakken van seksuele identiteitslabels zoals hetero, lesbisch, homo of gay op situaties die te maken hebben met seks, partners, relaties, huwelijken en ouders, is zelden bi+ inclusief. Er wordt dan op basis van de genders van mensen en hun partners een aanname gedaan over seksuele identiteiten, terwijl die meestal onbekend zijn. Zo kun je bij twee vrouwen die een kind hebben niet als vanzelfsprekend uitgaan van lesbisch ouderschap, want één of beide ouders kunnen bi+ zijn. Door dit lesbisch ouderschap te noemen, koppel je een seksuele identiteit aan een situatie terwijl feitelijk alleen informatie over hun gender(s) bekend is. Hierdoor worden bi+ mensen miskend, uitgesloten en blijven ze onzichtbaar.

Advies

- Koppel een seksuele identiteit aan iets of iemand als het over seksuele identiteiten gaat, anders niet.
- Beschrijf de geslachten/genders van de betrokkenen in de situatie, wanneer relevant, zonder hier een seksuele identiteit aan te koppelen.
- Houd in je achterhoofd dat iemands gevoelens, gedrag en seksuele identiteit/zelfbenoeming niet hoeven samen te hangen. Voor veel bi+ mensen geldt dat hun ervaringen op deze drie dimensies bovendien in de tijd kunnen veranderen.

✘ Niet	✔ Wel
homohuwelijk	huwelijk (het huwelijk is opengesteld in 2001). Spreek alleen over de geslachten/genders van de partners wanneer relevant, maar koppel hier geen seksuele identiteit aan.
gay scene	regenboog scene. Niet iedereen onder de lhbt+ paraplu voelt zich aangesproken door de term gay.
lesbische/homo seks	seks, seks tussen vrouwen/mannen
lesbisch ouderschap	twee ouders, 2 moeders, niet-hetero moeders/ouders, regenboog ouders
moeder en vader	ouders

Inclusieve visie

De woorden acceptatie en tolerantie duiden op een scheve machtsverhouding die als vanzelfsprekend in stand blijft. Bij 'acceptatie' wordt automatisch verwacht dat het cisgender hetero mensen zijn die lhbt+ mensen moeten accepteren of tolereren. Zo blijven cisgender hetero mensen de norm. Met acceptatie en tolerantie blijft er dus sprake van ongelijkwaardigheid. In sommige gevallen is acceptatie het hoogst haalbare, maar we streven uiteindelijk naar volledige inclusie en gelijkwaardigheid.

Een ander belangrijk aspect van een inclusieve visie gaat over 'normaal' versus 'anders'. Het oprekken van wie als 'normaal' wordt gezien lijkt positief, maar wie bepaalt wat normaal en dus de norm is? Er zullen altijd mensen zijn die niet aan 'normaal' willen of kunnen voldoen. Het is beter om in te zetten op de waardering van verschillen, diversiteit als norm te nemen en te streven naar inclusie en emancipatie van iedereen. Een bi-oriëntatie hoeft dan ook niet meer genormaliseerd of 'normaal gevonden' te worden.

✘ Niet	✔ Wel
acceptatie/tolerantie	inclusie/emancipatie
homo acceptatie	lhbt+ inclusie. Meestal wordt met homo eigenlijk lhbt+ bedoeld. Inclusie gaat verder dan acceptatie.
normaliseren, zoals in 'bi is normaal'	diversiteit als centrale norm nemen, waardoor iedereen ongeacht seksuele oriëntatie als gelijkwaardig wordt gezien en behandeld.